

Západočeské divadlo v Chebu

Historie

Na Chebsku se hrálo divadlo v němčině už v 15. století. Podle záznamů v místním archivu se zde od roku 1442 uváděla *Hra chebská*. Zachovalo se z ní 8312 veršů a patří ke světovým unikátům. Její provedení trvalo tři dny.

Po vzniku ČSR počet českého obyvatelstva v Chebu podstatně vzrostl a v roce 1926 zde byl založen ochotnický spolek **Budil**. K tomuto spolku patřil i pěvecký sbor **Hraničář**, jehož členové byli většinou vojáci 5. pěšího pluku Doss' Alto. Sbor v roce 1933 spolu s orchestrem **Jindřicha Pravečka** provedl Smetanovu *Českou píseň*.

V roce 1955 začala rekonstrukce divadelní budovy. 8. května 1960 byla rekonstruovaná budova **Divadla Pohraniční stráže** otevřena Tylovou *Fidlovačkou* v režii V. Hátleho. Po zřízení profesionálního divadla v Chebu činnost ochotnických souborů zanikla. Stálá profesionální scéna vznikla v Chebu v roce 1961.

Zakládajícím ředitelem prvního profesionálního souboru se stal režisér a herec Karel Novák. Za dobu svého působení vytvořil mnoho zajímavých režii a hereckých postav, ale především vybudoval velice kvalitní divadelní soubor. V čele divadla stál do 31. 1. 1970, kdy byl vzhledem k dalšímu politickému vývoji odvolán. Společně s ním museli odejít i režisér Karel Nováček, dramaturg Jiří Holeček a herečka Jarmila Horská-Rösnerová (matka Borise Rösnera). V této době působili v souboru například herci Miroslav Moravec a Stanislav Tříška.

V období 1970-1989 s chebské divadlo stalo útočištěm pro divadelníky, kteří měli být v Praze zapomenuti. V Chebu v té době pracovali dramaturgové Miloslav Klíma a Zdeněk Hedbávný, herci Vlasta Chramostová a František Husák, a především významní režiséři: Miloš Horanský a Jan Grossman, který zde v letech 1974-1979 připravil mnoho pozoruhodných inscenací (režiroval zde například svoji úpravu *Haškova Švejka*, *Shakespearova Krále Leara*, *Racka* a *Višňový sad* A. P. Čechova nebo Longenovu *Cestu na parníku Lanna z Prahy do Bratislavy za 365 dní*).

Chebským souborem prošli také René Přibíl a populární dabérka Valerie Zawadská. V roce 1992 se stalo zřizovatelem **Západočeského divadla** město Cheb. Divadlo bylo zřízeno jako příspěvková organizace s právní subjektivitou, se stálou

profesionální scénou a dvěma provozy - divadlem (velkou scénou a Studiem d) a od roku 2011, kulturním centrem Svoboda.

Kulturní centrum Svoboda je nástupní organizací Produkčního centra Kamenná (bývalé MKS v Chebu). Vzniklo současně se stavbou nového objektu určeného pro pořádání kulturních akcí ve městě. Nové zařízení je nejmodernějším kulturním domem v Karlovarském kraji a do provozu bylo oficiálně uvedeno v prosinci 2011. Pořádá koncerty, společenské akce, festivaly, výchovné pořady pro mládež, přednášky, semináře a taneční kurzy. Dále nabízí prostory pro zájmové činnosti mládeže i dospělých a pronájmy prostor jak pro komerční využití, tak pro pořádání nejrůznějších společenských a kulturních akcí.

Umělecký soubor

V roce 2015 se počet členů uměleckého souboru držel na počtu 13 stálých herců v angažmá, plus stálí hosté - „emeritní“ členové **Kamil Prachař** a **Eva Navrátilová**, dále **Tomáš Kolomazník**. Po jednání s městskými orgány bylo dohodnuto, že pokud se podaří zmenšit počet pracovníků, bude možno rozšířit umělecký soubor o nové členy. To je momentálně obtížně realizovatelné, vzhledem k už tak nízkým stavům ostatních zaměstnanců.

Počet 13 herců klade velké nároky na jednotlivce a divadlo proto využívá další hostující herce, především Petra Bařka, Dianu Tonikovou, Petra Vydareného (mimo jiné proto, že dohrávají některé tituly z předchozích sezón).

V současné době (2017) mají na stránkách uvedeno ve stálem angažmá 14 herců a 4 stálé hosty divadla.

V roce 2015 ZDCH premiérově uvedlo 9 titulů:

- Zdeněk Šmíd: **CEJCH** režie: Zdeněk Bartoš
- David Adjmi: **MARIE ANTOINETTA** režie: Šimon Dominik
- Milan Šotek **LÁZEŇSKÁ VEVERKA** režie: Ivo Kristián Kubák
- Carlo Gozzi: **KRÁL JELENEM** režie: Zdeněk Bartoš
- Jaroslav Pacovský **STRACH MÁ VELKÉ OČI** režie: Zdeněk Bartoš
- Terrence McNally **V DAVIDOVĚ ROUŠE** režie: Zdeněk Bartoš

- David Mamet: **LISTOPAD** režie: Šimon Dominik
- Janek Lesák, Natálie Preslová & Jestřáb **RYCHLÉ ŠÍPY RELOADED** režie: Janek Lesák

Dále se hrálo

Jiří Janků, Petr Svojtka: **Prokletí rodu Baskervillů**

P. Markov, M. Macourek, V. Vorlíček: **Jak utopit dr. Mráčka Ulrich Hub: V osm u archy**

Jan Werich: **Lakomá Barka - Fimfárum**

Kromě stálého repertoáru se divadlo podílí na výchově mladých diváků a komunikaci s mládeží

- divadlo nadále úzce spolupracuje s krajským úřadem Karlovarského kraje v rámci projektu *Kultura a mládež*, jehož cílem je představit divadlo dětem od mateřských škol po střední školy.
- se pořádaly prohlídky zákulisím s odborným výkladem o práci a fungování profesionálního divadla
- po představeních *Horáková*, *Gottwald*, *Políbila Dubčeka* a *Příběh inženýra lidských duší* a konají na přání pedagogů besedy se studenty o zhlédnutém kusu
- ke každé inscenaci vzniká podrobný manuál „Průvodce pozorného diváka“ s informacemi o autorovi, titulu, s rozbořením motivů, situací, historických předobrazů, faktů apod., který je předem rozeslán do škol;

V sezóně 2016/2017 divadlo uvede/uvedlo inscenace

- J. Brdečka, O. Lipský, R. Balaš, O. Brousek: **ADÉLA JEŠTĚ NEVEČEŘELA**, režie Zdeněk Bartoš, (muzikál), premiéra 5.11.2016
- William Shakespeare : **OTHELLO**, režie Ivana Dukić, premiéra 27.1.2017
- Florian Zeller: **PRAVDA**, režie Jirí Seydler, premiéra 3.3.2017
- Simon Stephens: **PODIVNÝ PŘÍPAD SE PSEM**, režie Zdeněk Bartoš, premiéra 17.3.2017
- Timothée de Fombelle, Braňo Mazúch: **DVA ŽIVOTY PANA PERLA**, režie Braňo Mazúch, premiéra: 29.4.2017

- Václav Štech: **PROSTĚ TO ZAŘÍDÍME**, režie Ivo Kristián Kubák, plánovaná premiéra 17.6. 2017

Zvláštní akce

- Divadelní ples (masky ve stylu slavné obrazy, sochy)
- Divadelní banket (slavnostní zakončení sezóny s vyhlášením výsledků divácké ankety o nejzajímavější herecký výkon a nejoblíbenější titul)
- každý měsíc tzv. Velký divadelní pátek (koncert, scénické čtení, v roce 2014 jsme se pustili do „večerů improvizací“, které si záhy získaly značnou diváckou oblibu)
- Mikulášské představení (s nadílkou, původní pohádka Jarmila Šimčíkové)
- představení pod širým nebem v rámci Chebských dvorků

V roce 2015 na podzim proběhl již osmnáctý ročník festivalu **Divadla jednoho herce**, který se pořádá vždy jednou za dva roky. Od čtvrtka 1. října do neděle 4. října měli diváci možnost shlédnout dvacet představení. Festivalu se zúčastnili umělci z Polska, Maďarska, Jordánska, Slovenska, Izraele a Francie.

Program festivalu Divadla jednoho herce v roce 2015

JAK JSEM BYL CYRANO - Hraje Marek Menšík, Malé divadlo Jihočeské divadlo České Budějovice
HUGO HAAS SE VRACÍ - Hraje Tereza Chytilová, Divadlo plyšového medvídka, režie Kondád Popel
FLASHED BY - Hraje a tančí Lea Švejdvová, NANO HACH, režie Lenka Flory
ZEPŘEDU ZE ZADU (Od przodu i od tyłu) - Hraje Mateusz Nowak, POLSKO, Režie Stanisław Miedziewski
BATERKA MIKI - Hraje Petr Lněnička, Divadelní spolek Kašpar, režie Lukáš Jůza
ČTYŘI MĚSÍCE OSLA - Maluje a hraje Tereza Vydarená, režie, Dana Račková
AUKCE - Tančí, maluje a draží Krisztian Gergye, MAĎARSKO, režie Krisztian Gergye
NOVECENTO - Hraje Radim Madeja, na klavír doprovází Jakub Šafr, režie Pavel Khek
LAHODNÝ ŽIVOT (The Smooth Life) - Hraje a vaří Husam Abed, Dafa Puppet Theatre, JORDÁNSKO, režie Husam Abed
NEJLOKOMOTIVATĚJŠÍ LOKOMOTIVA 1. díl - Hraje Barbora Vyskočilová, ProDivadlo, režie Lenka Šebek Loubalová
NEJLOKOMOTIVATĚJŠÍ LOKOMOTIVA 2. díl - Hraje Barbora Vyskočilová, ProDivadlo
ZO ZOO - Napsal a hraje Pavol Seriš, SLOVENSKO
KONCERT NA PŘÁNÍ - Hraje Alena Štréblová, Městské divadlo Kladno, režie Braňo Mazúch
STAREC, MOŘE A DÍVKA - Hraje Daniela Šišková, Západočeské divadlo v Chebu, režie Braňo Mazúch
MEZI DVĚMA SVĚTY (In Between) - Ibrahim Miari, IZRAEL, režie Elena Araoz
FRANTIŠEK BLÁZEN - Vypráví, zpívá, hraje, stepuje a na tělo bubnuje ve vlastní režii Jan Horák

příští ročník se koná ve dnech 5. - 8. října 2017.

Kulturní centrum Svoboda

Dramaturgie

- Program KC Svoboda respektuje základní principy nabídky s ohledem na velikost města a potřebu obyvatel. Hlavní důraz byl kladen na pořady, které jsou tzv. komerčně úspěšné. Přesto jsme neopomněli menší zájmové skupiny. Programy pro tyto diváky byly nabízeny v menším rozsahu, průměrně jednou až dvakrát ročně.
- **Jako nejúspěšnější akce 2015** jsou hodnoceny: Lednový maškarní rej (rodina s dětmi), Free Fler Market (prodejní akce rukodělných výrobků a workshopy), Svatojánská noc v Krajince (komponovaný pořad vycházející z lidových zvyků a pověr), letní cyklus varhanních koncertů Chebské varhanní léto, The Backwards - Beatles revival (koncert), Babí léto (festival folkové a country hudby), Mandrage (koncert pop-rock), Mig 21 (koncert), Ondřej Havelka a Melody Makers (koncert), cyklus adventních koncertů a Silvestr (společenský večer).
- Nový sál ve městě sebou přinesl **zájem promotérů** pořádat u nás kulturní akce formou nájmu. Tento zájem nadále trvá. Zde provádíme výběr v návaznosti na náš dramaturgický plán a zohledňujeme tyto akce v našem programu. Pořady se tak staly nedílnou součástí **naší dramaturgie** a akce jsme podpořili i dále - propagace v našich měsíčních materiálech, sleva na nájmu, pořadatelská služba apod.
- Rovněž **program Klubu Svoboda** se nám dařilo plnit touto formou. Každý měsíc se zde konaly minimálně 2-3 taneční párty v rámci podnájmu. Naše dramaturgie se pak soustředila pouze na nabídku koncertů alternativní a jazzové hudby.
- Ve stejné míře jako v předchozích letech byly realizovány **koncerty klasické hudby**, které jsou nabízeny formou předplatného (Kruh přátel hudby). Pro tyto

představení je využíván prostor Valdštejnské obrazárny chebského muzea. Nadále trvá spolupráce s a. s. Lázně Fr. Lázně, kdy naše koncerty zařazuje do svého programu. Nabídka klasické hudby je přes léto rozšířena o cyklus varhanních koncertů, který byl tradičně v roce 2014 realizován během letních měsíců v kostelech, které mají funkční varhany.

- S úspěchem pokračujeme v projektu nazvaný **Free Fler Market**. Jednalo se o víkendovou prodejní akci spojenou s workshopy a přednáškami zaměřenou na rukodělnou výrobu. I nadále budeme v této aktivitě pokračovat dvakrát ročně a to na jaře a na podzim.
- KC Svoboda také nabízí výchovné **pořady pro mateřské a základní školy**. V roce 2014 jsme s velkým úspěchem nabídku rozšířili o historické hrané prohlídky města. Nabízeli jsme je v závěru školního roku a v září. Výchovné pořady jsou finančně podporovány Karlovarským krajem
- KC Svoboda každoročně zajišťuje pro město Cheb řadu dalších akcí na základě smlouvy o poskytnutí příspěvku z rozpočtu města. Například pro tyto projekty: Lampionový průvod, Noc kostelů, Chebské varhanní léto, Chebské léto (Kinematograf bratří Čadíků, Svatojánská noc v Krajince, koncerty v Krajince, programy pro rodiny s dětmi, pohádky, hrané česko-německé prohlídky městem, festival Letní bláznění, Babí léto - country a folk festival na hradě, koncerty v Klášterní zahradě), Jazz Jam, Advent v Chebu a v neposlední řadě festival FIJO.
- Nedílnou součástí práce KC Svoboda je pořádání **festivalů, přehlídek a soutěží**. V roce 2015 byly realizovány čtyři festivaly. Letní bláznění - projekt nabízející divadelní představení, cirkusové umění a workshopy, v roce 2014 navíc rozšířen ve spolupráci s Muzeem Cheb o příměstský tábor, kdy vzniklo pod vedením zkušených lektorů úvodní představení pro festival v podání dětí - účastníků tábora. Babí léto - festival folkové, country a trampské hudby konaný na chebském hradě, Jazz Jam - festival jazzové hudby a největší akce roku 2014 Mezinárodní festival mládežnických dechových orchestrů FIJO, tentokrát za účasti 13 orchestrů od nás i ze zahraničí včetně „exotického“ hosta z Mexika. Celkem Cheb navštívilo na 800 muzikantů a mažorettek.

- Ve spolupráci s tanečním mistrem Vladimírem Hánou jsme připravili dvě tradiční taneční soutěže: Bez rozdílu kategorie, Cena města Chebu.
- Mezi doplňkovou činností KC Svoboda patří nabídka kurzů volnočasových aktivit. V roce 2014 jsme v naší režii nabídli celkem 5 kurzů: Kurz společenského tance a výchovy pro mládež, Latina pro ženy
- Celkem jsme realizovali v roce 2015 **229 akcí**, z toho **84 ve vlastní režii**, které odhadem navštívilo necelých **40 000 lidí**, a 145 akcí na základě podnájemní smlouvy.

Odkazy

web Západočeského divadla v Chebu <http://www.divadlocheb.cz/main.php>

KC Svoboda <http://www.kcsvoboda.cz/>

Jaroslava Švecová, Jan Svoboda, **Výroční zpráva za rok 2015** [online]. http://www.divadlocheb.cz/zpravy/2015/VZ_2015.pdf

Jaroslava Švecová, Jan Svoboda, **Výroční zpráva za rok 2014** [online]. http://www.divadlocheb.cz/zpravy/2014/ZDCH_VZ_2014.pdf